

VASÁR NAP

JUBILEUMI 25 ÉVFOLYAM

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V. BATHORY-UTCA 24. SZÁM.

[„Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.]

Telefon: 11-55-62.

Postafutarképzéstartási csekkzámla száma: 25.152.

POLITIKAI HETILAP

Előzetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.

Külföldre egész évre 12, félévre 6, negyedévre 3 P.

A falu és a város

egymásrautaltságáról testvéri összefogásának szükségességéről számtalan tanulmány, cikk jelent meg, pompás előadások hangzóttak el és a Falu-Gazda-íróvárosi szervezetei, valamint hivatalos lapja, a Vasárnap útján ugyancsak lelkes munkása volt ennek az izig-vegig magyar gondolatnak. Tanulmányokkal, cikkekkel, előadásokkal azonban csak lassan és nehezen lehetett eloszlatni a kölcsönös bizalmatlanságot, megszüntetni az önkénytelen idegenkedést és megteremtteni azt a légkört, amely a régen áhitott magyar egység alapja lehetett volna. A falu népe — néha joggal, sokszor alaptalanul, — úgy érezte, hogy a városiak lenézik őt, a munkáját nem értéklik eléggé, viszont a városi lakosságnak egészen helytelen fogalmái voltak a falu belső kultúrájáról, ősi, évszázadok alatt kifejeződött, szép életformáiról. Megnehezítette természetesen a közlekedést, illetve az összemegértést a magyarországi zsidóság szerepe is. Nem szabad ugyanis elfelejtenünk, hogy a falu a falun nyaraló, az országban utazó zsidóságban látta és láthatta a városi élet kiteljesülését, amelyről joggal meg is alkotta a maga egészséges, lesújtó véleményét, míg a városok magyar lakossága, a középosztály tagjai a zsidó ismerősök előadásából és a zsidó írók írásaiból kaptak egészen ferde képet a falu népeiről, szellemi színvonaláról. Ez volt a helyzet egészen a legutóbbi időkig. Az angolszász terrorbombázók azután úgy vélték, hogy a magyarság egyes társadalmi rétegei közé további éket sikerül beverniük azzal, hogy a városok népét odakényszerítik a falu „nyakára”, válságba juttatják az ország közellátását, termelését. A számítás azonban nemcsak nem vált be, hanem éppen visszafelé sült el a terv. A főváros és a veszélyeztetett városi települések különféle foglalkozású lakói valóban falura költöztek, sűrű és szoros, mondhatjuk: bajtársi kapcsolatba került egymással a város és a falu. Ennek a kapcsolatnak azonban nem az ellentétek kémilyelése, hanem éppen ellenkezőleg: a régen áhitott testvéri érzéseknek a kialakulása volt a következménye. A falu népe megismerte a nemzetet, a közösséget szellemi, vagy testi munkával szolgáló városi ember lelkiületét, gondolkodását. Viszont a városiak ráeszméltek, hogy a földművelés milyen sokoldalú tudást feltételező foglalkozás és egyáltalán nem igaz, hogy „a gazda csak elveti a magot, azután egész telen várja az aratást.” Megismerték kölcsönösen egymás szociális helyzetét, prob-

lémaít és ime: sokfelé már megszületett, másutt most van kialakulóban az az igazi magyar testvéri egység, amelyről annyit beszéltek a multban politikusok, társadalomtudósok és a haza jövőjét féltő lelkes magyarok, Is-

mét bebizonyosodott tehát, hogy a legnagyobb rossz, a legsúlyosabb megpróbáltatás is eredményezhet jót és hogy — mint az angolszász terroristák borzalmas gyűlölet-irányította, bombáinak sötét füstfelhőin diadalmasan

tör át a krisztusi szeretet ragyogása — amikor a legjobban tombol az ember körül a gyűlölködés, a rombolás, akkor találunk a leginkább egymásra és önmagukra az együvértartozók... (b. k.)

Minden gazda, aki beszolgáltatási kötelességét teljesítette, legalább 150 pengő értékű textiláru vásárlására kap utalványt

Jursek Béla földművelésügyi és közellátásügyi miniszter nyilatkozata a földművelő társadalom textil-ellátásáról

Jursek Béla földművelésügyi és közellátásügyi miniszter nevéhez fűződik a mezőgazdaság háborús szolgáltatásának és közellátásunk rendszerének újjászervezése. Az elmúlt évben életbeléptetett úgynevezett Jursek-féle pontrendszer már kiállította az első esztendő próbáját és joggal állapítható meg, hogy teljes mértékben megfelelt a hozzá fűzött várakozásnak, mert közellátásunk szilárd alapjának bizonyult.

Most, hogy a kötelezettségei teljesítésével az ország gazdatársadalmá is bebizonyi-

totta, hogy teljes mértékben elegendő tett a háborús termelés terén ráháruló fontos feladatnak, a termés folyamatosága érdekében sor kerül a mezőgazdaság ipari cikkekkel való ellátásának újjászervezésére is.

Mint ismeretes, ezt is Jursek Béla kezdeményezte, aki az erre irányuló előkészületek után az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hivatalos lapja, a „Közletelek” számára írott vezércikkében részletes tájékoztatást ad a gazdaközönség ipari anyagellátásának lebonyolításáról.

alkalmazott többi munkás részéről, munkatelteljesítésének és szükségleteinek figyelembevételével.

A nyár folyamán kezdődik a kormány lábbeli-akciója

Ugyanilyen módon sikerült a mezőgazdaság lábbeli és bőráru szükségletét is biztosítani, melynek kiosztása a nyár folyamán kezdődik.

Minden remény megvan arra, hogy a kiosztásra kerülő lábbeli mennyiség sokszorosán meghaladja az elmúlt években a mezőgazdaságnak juttatott lábbeli mennyiséget. Ez az akció is a beszolgáltatási kötelezettség teljesítésével lesz összekötve.

Vásárlási jogot csak az szerzhet magának, aki előírt kötelezettséget teljesítette, vagy aki mint munkás, a mezőgazdasági termelésben résztvett.

Hasonló eljárással kívánja a miniszter a mezőgazdaság egyéb cikkekkel való ellátását is megoldani.

A munka teljesítésének ellenőrzése

A mezőgazdasági munka folyamatoságának biztosítását a kormánytól kapott felhatalmazás alapján a mezőgazdasági munkatorgazdálkodás kérdését olyan módon rendezti, hogy egyrészt a mezőgazdaságot megfelelő munkacsoportokkal láthassa el, másrészt a mezőgazdasággal foglalkozók részére a megélhetést és ruházódást a lehető legjobb keretű között a legjobban biztosíthatja. Ennek érdekében olyan szervezett kitérítésre van szükség, amelynek feladata lesz a munkakötelezettség nyilvántartása és teljesítésének ellenőrzése.

Amint a beszolgáltatási kötelezettség teljesítése jogot ad a szükségletek biztosítására, éppen úgy

az előírt, vagy megkívánt munka teljesítése is jogot ad mindazon szükségletek beszerzéséhez, amelyeket a háborúban álló ország ki tud elégíteni.

A Faforgalmi Központ életre-hívásával oldja meg a miniszter a kötelező kitermelést és forgalom ellenőrzését, mindaddig, amíg a fa

A gazdatársadalom felelősségérzettel teljesítette kötelességét...

Megállapítja a miniszter, hogy a gazdatársadalom a beszolgáltatási rendszert magáévá tette és — kerés kivételével, — kötelességérzettel és felelősségérzettel teljesítette kötelességét, amellyel az ország közellátását és a honvédség összes szükségleteit biztosította.

Jogos tehát a gazdaközönségnek az a kívánsága, hogy e teljesítmények ellenében hozzájuthasson a gazdálkodás folyamatos továbbviteléhez szükséges eszközökhöz, egyrészt a termelés során felhasznált anyagokhoz, másrészt a mezőgazdasági munka végzéséhez feltétlenül szükséges ruházódási cikkekhez.

A textil-ellátás

A ruházódást megkönnyítendő céllal tette lehetővé a miniszter a fokozott háziipari munkát és az ahhoz szükséges nyersanyagtermelést. Az ezen felül szükséges textiláru és lábbeli anyagok előteremtéséről is gondoskodott. A magyar textilgyárak termelésének kétharmadát sikerült ez év februárjától a mezőgazdasági foglalkozásúak részére biztosítani.

A textiláru utón van már a kijelölt kereskedők felé, s a közeli időben minden gazda megkapja

azokat az utalványokat, amelyeknek alapján ehhez az arumenységhez hozzájuthat.

Minden gazda, legyen annak bármilyen kevés beszolgáltatási kötelezettsége, ha annak mind a három csoportban elegendő tett, legalább 150 pengő értékű textiláru vásárlására jogosító utalványt kap. 2000 bűzapot felett, minden további 1000 bűzapot beszolgáltatása után 50 pengő értékű textilvásárlási utalványt kapnak a gazdálkodók.

Az ország területén 1500 textilkereskedőt bízunk meg az utalványok beváltásával és gondoskodik a kormányzat arról, hogy a rendelkezésre álló mennyiségből meg nem engedett célra semmit sem használjanak fel. Az utalvány birtokosa maga választhatja meg, hogy szövet, flanel, karton, szövöttáru, fejkendőt, harisnyát, stb. milyen mértékben vásárol.

Azok a gazdálkodók, akik fizikai munkával nem vesznek részt a mezőgazdaságban, az utalványokat munkásaik között kötelesek szétosztani. A mezőgazdasági családok esetében 300 pengő értékű textilutalványt kaphatnak, a gazdaság részére jutó többi utalványból pedig a gazdaságban

a fogyasztóhoz el nem kerül. Amint a beszállítási kötelezettség a mezőgazdaságban mehozta az eredményt, éppen úgy az erdőgazdaságok fakitermelési kötelezettsége, a tényleges szükségletnek megfelelően lévén összeállítva, biztosítani fogja az ország ellátását. Gondoskodás történik a zavartalan termelés és szállítás érdekében és fuvarozásához szükséges abrakarmány biztosításáról is.

Hangoztatja a miniszter. Hogy a magyar gazdatiszadalomtól példaképpen látott áldozatvállalással készen áll szerves megoldásokkal a köz és magyar gazdatiszadalom érdekeinek megvédésére, mert a magyar gazdatiszadalmat a haza érdekében, a nemzet érdekében tekintni azonosnak, amelynek célja az, hogy a háború győzelmes befejezésével termelőképességében megerősödve álljon készen országunk újabb nagy feladatainak elvégzésére.

Lelkesen ünnepelték Sztójay Döme miniszterelnököt a balatonfüred-tapolcai kerületben

Radoscsay László nyugalmazott igazságügyminiszter az Országos Központi Hitelszövetkezet elnöki tisztének elfoglalása után lemondott a tapolca-balatonfüredi kerület képviselőiségéről.

A megüresedett mandátumot a kerület választói egyhangúan Sztójay Döme miniszterelnöknek ajánlották fel. A miniszterelnök az egyhangú lelkesedéssel megnyilatkozott óhaját az eleget téve, elfogadta a jelölést

és május 31-én a választókerületbe utazott. A miniszterelnököt körutjára a kormány tagjai közül Rátz Jenő miniszterelnök-helyettes és Jurcsák Béla földmívelésügyi és közellátásügyi miniszter, valamint több államtitkár is elkísérte. Mintegy ötven

főnyi képviselőcsoporthoz utazott a miniszterelnök kíséretében Balatonfüredre.

A miniszterelnököt körutja során mindenütt nagy lelkesedéssel és meleg ünnepeléssel fogadták.

Délben Balatonfüreden tartották választói értekezletet, amelyen Sztójay Döme miniszterelnök elmondotta nagy érdeklődéssel várt programbeszédét. Délután Tapolcára mentek át, ahol négy óra körül kezdődött a választói értekezlet és a miniszterelnök itt is ismertette beszédében kormányzati programját. Mindkét helyen nagyjelentőségű kijelentéseket tett a miniszterelnök és beszédét lelkesen megjeleneztek és megtapsolták. A miniszterelnököt meleg szeretettel ünnepelték választókerületében.

AZ ELSŐTÉTÍTÉS ESTE TÍZKOR KEZDŐDIK ÉS HAJNALI NÉGYIG TART

Ünnepeléssel fogadta a felsőház a Sztójay-kormány bemutatkozását

Május 25-én délelőtt ült össze az országgyűlés felsőháza, hogy kihirdessék a kormányváltásról szóló legfelsőbb kormányzói kéziratot és hogy fogadják az új kormány bemutatkozását. Az ülés iránt rendkívül élelénk érdeklődés mutatkozott.

Az ülés utáni padisora megtelek és a karzatokon, páholyokban sem maradt üres hely. El lehet mondani, hogy szokatlanul látogatott volt a felsőház ülése.

Perényi Zsigmond báró elnök negyed 11 órakor nyitotta meg az ülést. Bejelentette, hogy a képviselőháztól átirat és annak kíséretében magas kormányzói kézirat érkezett. A volt kormány kinevezéséről és az új kormány kinevezéséről szóló kormányzói

kéziratot felolvasták, amit a felsőház tagjai helyükről felállva hallgattak meg. Azután a kormány tagjainak kinevezéséről szóló miniszterelnöki átirat felolvasására került sor. Külön ünnepelésben részesítették a kinevezéseket ismertetése során vitéz Imrédy Bélát. Nevének bemondása után lelkes eljenzés és taps hangzott el.

Amikor a miniszterek, élükön Sztójay Döme miniszterelnökkel, az ülés terembe léptek, a felsőház minden tagja felállott és lelkes eljenzéssel, tapsal fogadták a kormány bevonulását.

Sztójay Döme miniszterelnök a felsőház lelkes ünnepése közben a képviselőházban elhangzott beszédéhez hasonlóan ismertette kormányzati programját és minden jelentősebb kijelentését helyeslés és taps fogadta. Kihangsúlyozta a nemzet történelmi harcra készségét és elszántágát a szövetségesek iránti becstelenségét. Amikor beszédét befejezte, percekig tartott a viharos eljenzés és taps.

Az ülés kevéssel 11 óra után ért véget. A legközelebbi ülés előreláthatólag a jövő hét közepén tartják és ezen az országgyűlés időtartamának kivételével meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalják.

POLITIKA

A képviselőház megszavazta a mandátumok meghosszabbítását

Megírta a Vasárnap, hogy Sztójay Döme m. kir. miniszterelnök a képviselőház május 24-iki ülésén törvényjavaslatot nyújtott be a június 10-én lejáró képviselői mandátumok egy esztendővel való meghosszabbításáról.

A törvényjavaslatot a Ház általánoságban elfogadta, majd a bizottságok tárgyaitak le a törvényjavaslatot, úgy, hogy a május 26-iki ülésén Bocsáry Kálmán előadó már a bizottsági jelentést

ismertette a javaslat részletes tárgyalásáról.

A Ház ezután a javaslatot részleteiben is megszavazta.

A javaslat értelmében az 1939. évi június 10. napjára összehívott országgyűlés időtartamát kivételesen egy évvel hosszabbították meg.

A képviselőház június 2-án, pénteken délután 1 órakor a felsőház üzenetének átvétele céljából ülést tart.

Illetékes hely az önkényes foglalásokról

Illetékes hely közli a Magyar Távirati Iroda útján:

Az utóbbi időben előfordult, hogy illetékteleneknek, sokszor külföldi egyenruhával visszaélve vagy felsőbb parancsra hivatkozva, jogosulatlanul ingatlan- vagy ingó-foglalásokat eszközölték, sőt magyar hatóságok által már zár alá vett ingatlanokat vagy ingóságokat önkényesen igénybevettek.

Mivel Magyarországon bármilyen ingatlan- vagy ingó-foglalás, zár alá vétel vagy igénybevétele csak a magyar katonai vagy polgári hatóságok, illetőleg ezek

közgei által vagy közreműködésével eszközölhető, esetleges visszaélések és szabálytalanságok megakadályozása céljából, bárki, akivel szemben ilyen önkényes foglalást, zár alá vételt vagy egyéb igénybevételt szándékoznak valaki eszközölni, vagy aki ilyen önkényes lefoglalást vagy igénybevételeket észlel, azt azonnal jelentse a legközelebbi rendőrszemnek vagy rendőrszobának, aki, illetőleg amely a szükséges további lépéseket haladéktalanul megteszi, úgyhogy a szabálytalanság elkövetése lehetőleg még a helyszínen megakadályoztassék.

Naptárak, évkönyvek kiadása

A Budapesti Közlöny május 20-iki száma közölte a 10.930/1944. M. E. számú rendeletet, amely a naptárak előállítását szabályozza. A rendelet értelmében

olyan naptárt, amely naptári részen és a közérdekű tudnivalókon felül vallási tárgyú, politikai, szépirodalmi, tudományos stb. közleményt vagy zeneművet tartalmaz, tekintet nélkül a naptár eladási árára, kiadni nem szabad.

Kivétel a tilalom alól a minisztérium által kiadandó Nemzeti Kalendárium, továbbá az Országos Magyar Sajtókamara által kiadható egységes naptár.

A bevett keresztény felekezetek egyházi fennhatóságai a hívek hitbuzgalmának ápolása céljából a rendeletben megsabott kereteken naptárt adhatnak ki.

A rendelet megszegése kihágás, amelynek büntetése hat hónapig terjedhető elzárás.

Katonai munkatáborba kerülnek a munkakerülők

A Budapesti Közlöny közölte a minisztériumnak 1850/1944. M. E. számú rendeletét. Ez a rendelet a hadiüzemi termelés fokozásához fűződő egyetemes nemzeti közérdek szolgálata céljából lehetővé teszi, hogy azokat a férfiakat, akiket az elvállalt munka elvégzése érdekében indokolatlan megtartása, szándékosan hanyag teljesítése, a honvédelmi munkakötelezettség alapuló felhívással vagy kirendeléssel szemben tanusított engedelmesség, közérdekű és halaszthatatlan munka vállalásának alapos ok nélkül való megtartása, megrögzött munkakerülés vagy általában a dolgozó életfől való vonakodása miatt a 4860/1941. M. E. sz. rendelet rendelkezései értelmében rendőrhatalmú őrizet alá helyezése (internálás) után az erre a célra létesített munkatáborokban kell katonai vezetés alatt munkára szorítani, a honvédelem érdekében szolgáló fokozott haditermelés előmozdítása végett rendőrhatalmú őri-

zetbehelyezése (internálás) nélkül is közvetlenül be lehessen állítani a termelő munka folyamatába. A rendelet annak biztosítása céljából, hogy a munkahelyükről önkényesen távolmaradó hadiüzemi alkalmazottak meglazult munkafegyelmé helyreállítsassék, elrendelt azt is, hogy azt a hadiüzemi alkalmazottat, aki munkahelyét önkényesen elhagyja, vagy onnan önkényesen eltávozik, a vállalat-hoz kirendelt katonai vezető a vállalat körében szervezett, katonai vezetés alatt álló munkaszállásba ossza be, ahol a beutalt személy a katonai büntetőjogi és fegyelmi szabályok hatálya alatt zárt munkaszolgálatban katonai vezetés mellett honvédelmi célú munkát végez s ahonnan csak legalább egy hónap eltelté után lehet elbocsátani, ha kifogástalan magaviselettel tanusított és kiemelkedő szorgalommal eredményes munkát végzett.

Nem gazdaságos a sertés és háromfitenyésztés
a törvényesen védett

LAKOSHEGYI BAKTÉRIUMÓR

nélkül. Kapható és megrendelhető csak **AULITZKY OTTÓ**
Budapest, VII., Dohány-utca 84. sz. 2/a

Árak demyonna! ab Budapest

5 10 15 liter
16.50 31.50 46.50 P

a pénz előzetes bekielérésénél 50 Ft. levonandó

HAZÁNK LEGNAGYOBB BIZTOSÍTÓ INTÉZETE
A GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE az Országos Mezőgazdasági Kamara és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közreműködésével állapítja meg mindenkor a jégbiztosítási feltételeket

A levonték továbbra sem lehetnek politikai pártok tagjai

Csatay Csataj Lajos m. kir. vezérrezdes, honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, mely szerint a kormány- és rendszerváltással kapcsolatban egyes újságokban cikkek jelentek meg, amelyek a levontékok és egyesületekbe való bekapcsolásról szólnak fel és utalnak arra, hogy az ezirányú tiltó rendelkezések már érvénytelenek.

A honvédelmi miniszter kiadott rendeletében megállapítja, hogy

a levontékoknak, mint a katonai előképzés és a nemzetnevelés állami szervezeteinek, célkitűzései és elvei változatlanok, azokat kormány- és rendszerváltás nem érintheti. Megállapítja továbbá, hogy a levontékok állami szervezete egyedül is alkalmas és képes arra, hogy a levontékokat a levontékok korszak és egyetemes világnézetű nevelést adjon; nincs szüksége arra, hogy egyes politikai pártoktól vegyen át korszak eszméket, miáltal a napi politika eseményeibe sodortatva, csak annak lenne kitéve, hogy az ifjúság egészsége és fegyelme előbb meg-

lazul, majd végezetül felbomlik.

— Eppen ezért — folytatja a honvédelmi miniszter rendelete, — a levontékok állami szervezeteit a politikai szerepléstől ezentúl is távolítottam. Újból felhívom tehát a figyelmet az e tárgyban kiadott 3050/M. E. — 1942. számú kormányrendeletre és az N-2 Utasítás 9. §-ában foglalt határozványokra, melyek nem helyezték hatályon kívül és így azok érvénye továbbra is fennáll.

A honvédelmi miniszter rendeletében, melyet valamennyi levontéparancsnokság megkapott, végül felszólítja a parancsnokokat, hogy a hivatkozott törvényes rendelkezéseknek az N-2. Utasítás határozányaiban megállapított módokkal szerezzék érvényt és intézkedjenek, hogy az abban foglaltakról az összes helyi levontéparancsnokok és levonték tudomást szerezzenek; egyben elrendelte, hogy minden olyan az intézményen kívüli ténykedést, mely rendeletével ellentétben van, haladéktalanul jelentse. (LHK.)

Június elsejétől havonta 30 fillér az OMBI járulék

Az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy a gazdasági munkavállalók öregségi biztosítási járuléka a folyó év június havának elsejétől kezdve 30 fillér. A felemelt járulékok lerovására az OMBI új 30 filléres és 3 pengő 90 filléres bélyegeket hozott forgalomba. Az eddig forgalomban volt 20 filléres, 40 filléres és 2.60 filléres biztosítási bélyegeket a folyó évi június 1. után

járuléklerovásra felhasználni nem lehet, de június 30-ig a postahivatalok azokat teljes értékűben visszaváltják. Felhívja az OMBI a gazdák figyelmét arra is, hogy július 1-től kezdve a munkavállalói járulékot akkor is a munkaadó (gazda) köteles bélyegberagasztás útján — leróni, ha a gazdasági munkavállaló egy hétnél rövidebb ideig dolgozik nála.

A Szovjet nemcsak a magyar földet akarja hatalmába keríteni, de el akarja rabolni mindazt, amit a magyar szellem ezer év alatt alkotott

A miniszterelnök rádióbeszéde az amerikai magyarsághoz

Sztójay Döme miniszterelnök május 21-én este a rádió hullámain a következő beszédet intézte az amerikai magyarsághoz:

— Amerikai magyar testvéreim! Amikor először szólok hozzátok, szeretném, ha szavaim nem a messzeségből jövő beszédként hatnának, hanem éreztek belőlük az anyaország aggodásának és szeretetének közvetlen hangját. Idegenben, távolban éltek és ma nemcsak az óceán választ el bennünket egymástól, hanem a szörnyű világegyés is, amely házakat, értékeket, emberéletet pusztít s lángja már az emberiség örök eszményeit is kikezdi. Más-más földrészen élünk és ezért most, amikor az érintkezés közöttünk szinte teljesen megszűnt, kétszeresen vigyáznunk kell, nehogy széttagoltságunk lelki hasadást okozzon az óhazában és Amerikában élő magyarok között. Ezért szólok hozzátok.

— A magyar nemzet ma ismét a maga élet-halálküzelmébe vívja abban az európai szabadságharcban, amely a szovjet bolsevizmus halálos ölelésétől akarja megvédeni civilizációnkat és eszményeinket. Ezt a küzdelmet határainkért és a magyar élet megvédéséért val-

laltuk és vállaljuk, fegyvertársi közösségben a Német Birodalommal, amely a történelem során oly sokszor védte velünk együtt Európát a Kelet veszedelmeivel szemben. Azzal a harmadik Birodalommal, amely kivezetett bennünket a trianoni esztendő gyászából és hozzásegítette nemzetünket a magyarságot ért igazságtalanságok jóvátételéhez.

— Most, amikor a magyar honvéd felvonult a Kárpátokra és szembeszáll a vörös hadsereggel, gondoljatok arra, hogy ez

a szovjet sereg nemcsak a magyar földet, apáitok földjét akarja hatalmába keríteni, de el akarja rabolni lelkünket is: megméltéyzni és kiírtani akarja mindazt, amit ezer éven keresztül a magyar génusz a keresztény és európai civilizáció szellemében a Kárpátok tövében alkotott.

— Ezeknek az örök magyar és európai értékeknek pusztulása pedig nemcsak az óhaza magyarságának, de a magyar nemzet szerető világban élő minden fiának eszményeit is megsemmisítené.

— Nem agyém ez, hiszen a spanyol nemzetet kívül a magyar

volt az egyetlen európai nép, amely átélte a bolsevizmus véres valóságát.

Kun Béla uralma 1919-ben négy és fél hónapon keresztül örök leckét adott a magyaroknak és megtanított bennünket arra, hogy lelkünket és nemzeti létünket csak úgy tartathatjuk meg, ha késhegyig menő harcot folytatunk e törlünk idegen világ ellen. Ezért küzdünk fegyverrel a szovjet sereg ellen és ezért távolítottuk el a bolsevizmus szálláscsónálait a zsidókat a magyar közéletből a nemzetgazdaságból és a magyar föld birtoklásából.

— Keserű tapasztalatokat szereztünk erre 1918—19-ben, amikor az ő métegyelő befolyásuk megtudta törni a nemzet lelkét és megásta trianoni sírunkat. De nemcsak a trianoni sors vádolja őket:

vádolja őket a tengerentúl élő magyarság milliós tömege is, amelynek ráteremtése, munkakészsége és vállalkozási kedve semmiben sem maradt a zsidóké mögött és mégse tudta boldogulását őseink földjén megtalálni, hanem új életpontot volt kénytelen kezdeni túl a tengeren.

— A Székelyföld, a Tiszántúl az Alföld és a Dunántúl ma-

A bolsevizmustól megtisztult ország várja vissza fiait

— Azt akarjuk, hogy a megújódott és a bolsevizmustól felszabadított Európában megtisztult és szociális Magyarországot várja vissza fiait. Ezért küzdünk mi és ezért kell a tengerentúli magyarságnak is legalább lelkileg résztvennie ebben a harcban. A magyarság küzdelme azt kívánja tőletek, hogy

vértézzetek fel magatokat a Benes szolgálatában álló állam-magyar propaganda rágalmival szemben, amelyek ócsárolják és becsmérlik Magyarországot Kormányzóját, a magyar kormányt, a magyar közállapotokat és ezen keresztül mindazt, ami magyar. Ne engedjétek lelketekhez férdőzni azokat a „világmegváltó” új eszméket sem, amelyekkel az

TEL.: 128-042

gyar népe szerteszóródott a világban, helyére pedig betört a Kelet zsidósága. Csak a magyar faj ősi jogait védelmezzük és akarjuk visszaállítani tehát, amikor kiszorítottuk a zsidókat azokról a területekről, ahova beszüremlettek és azt akarjuk, hogy a magyar föld, a magyar bánya, a magyar üzem — magyarok kezében magyar érdekeket szolgáljon. Fiaink pedig ne legyenek kénytelenek a jövőben külföldön keresni boldogulásukat.

angolszász propaganda volta-képpen a Szovjetnek akarja kiszolgáltatni Európát és Magyarországot is!

— Mert amint 1918-ban a wilsoni elvek Magyarországot megcsönkítést jelentettek, úgy ma az Atlanti Charta, ha megvalósulna, Magyarországnak még a trianoniál is keserőbb sorsot, a Szovjet érdekszférájában a megsemmisülést hozná.

— A magyar sors e súlyos óráiban arra kérlek benneteket amerikai magyar testvéreim, hogy a magyar haza érdekeit ne idegen szemmel nézzétek, hanem magyar lelkiismeretek szerint ítéljétek meg és legyetek velünk lelkileg abban a harcban, amelyet hazánk és nemzetünk jobb és igazságosabb jövődjéért folytatunk.

A mezőgazdaság fejlődésének biztosításáról tárgyalt a Hangya Központ östermelő és értékesítő tanácsának együttes ülése

A Hangya Szövetkezeti Központ tervezetét készített a mezőgazdaság fejlődésének biztosításáról, amelyben összefoglalta azokat a teendőket, amelyekkel a mezőgazdaság helyzetét és az azzal foglalkozó megélhetést biztosítani lehet. A tervezetet megküldötte az illetékes szerveknek hozzászólás céljából. Ennek végleges megtárgyalására gyűlt össze május hó 23-án a Hangya Östermelő és Értékesítő Tanácsa. Megjelent Baltha Pál földművelésügyi államtitkár is. Jelen voltak továbbá a mezőgazdasági kamarák elnökei és igazgatói, meghívott gazdaérdekeltségűek küldöttei és az Östermelő és Értékesítő Tanács tagjai nagyszámban.

Dr. Wünscher Frigyes felsőházi tag, alelnök-vezérigazgató nyitotta meg az ülést és felhívta a figyelmet a javaslat céljára, amellyel azt kívánja elérni, hogy a gazdatársadalom felfogását összefoglalják s a mezőgazdasági lakosság érdekei védelmére szervei rendelkezésre bocsátják, hogy felhasználhassák a mezőgazdasági lakosság érdekében az illetékes körök előtt. Az írásbeli észrevételek felolvasása után igen

értékes hozzászólások hangzóttak el, amelyek nyomán rendkívül érdekes és magas színvonalú vita fejlődött ki, amely az egyes kérdéseket különféle szempontból világította meg. A felszólalók abban egyetértettek, hogy

a mezőgazdaság fejlődésének nélkülözhetetlen tényezője a szövetkezeti szervezetek erőteljes bekapcsolása és építő munkája, amit már a gazdatársadalom érdekében sem lehet nélkülözni.

Telepítési akció Szatmár megyében. Endrődy Barna főispán Szatmár vármegyében nagyobb szabású telepítési akciót valósít meg a közeljövőben. Az akció a vármegye dolgozó magyar földművesrétegének megsegítését célozza oly módon, hogy részükre 10—15 hold termőföldet juttat. A kisbirtokok megfelelő élő és holt felszerelést már sikerült biztosítani. Azt tervezik, hogy az erdői, színerőfaljai és szatmári járásba körülbelül 300 magyar családot telepítenek át. Az új telepéseket teljesen berendezett gazdaság várja.

Védekezzünk a fertőző lóbetegségek ellen

Háború idején különösen a hadrakelt sereg állományában *kétféle fertőző állatbetegség ült fel a fejét: a takonykór és a lovak rühössége.* Mindkét betegség nagymértékben csökkent a honvédseregek ütőképességét, de a visszatérő esanattestek lovai az otthon lévő lovakat is megfertőzik, ami által a mezőgazdasági termelés folytonosságában zökkenő lehetnek. Hogy az utóbbi ténnyen milyen nagy veszélyt rejt magában a két betegség elterjedése, arra beszédes példát szolgáltat a második bécsi döntés után visszatért erdélyi területeken nagymértékben elterjedt takonykór és rühösség.

A takonykórnak két alakja van: a rejtett és a nyílt takonykór. A rejtett takonykór a gümökörhöz hasonlóan lappangva fejlődő, gyógyíthatatlan betegség, amely addig, amíg csak a belső szervekre szorítkozik, külsőleg fel nem ismerhető, de különböző eljárásokkal, vérvizsgálattal stb. fel lehet ismerni. A szervezetnek nincsen olyan része, amelyben elváltozások ne keletkeznek, de főképpen a tüdő, a máj és a lép azok a szervek, amelyekben a leggyakrabban fejlődnek ki takonykóros elváltozások. A rejtett takonykórnal a kóros elváltozások az állatokon külsőleg is könnyen felismerhetők, a bőrön, különösen a végtagokon s elsősorban az orrban fellepő gennyes fekélyek formájában. Nyílt takonykóros lovak tarsaikat is könnyen megfertőzik, pl. az itató- és etetőedények útján. A betegség az emberre is könnyen átrágandó és gyógyíthatatlan.

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége állategészségügyi osztálya a visszacsatolt erdélyi területeken az egész lóállományt kórmegállapító eljárásnak vetette alá és alapos munkával sikerült a takonykór teljes kiirtania. A betegségnek esztráiban való elfojtása érdekében Erdély területén mintegy 500 takonykóros lovat írtottak ki állami kártalanítás mellett.

Most, hogy a világháború hullamai a magyar határ közelébe értek, újra fennáll az a veszély, hogy a katonai megmozdulásokkal és a menekültek által behozott lovakkal ismét behurcolják ezt a veszedelmes betegséget. Eppen ezért a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége minden intézkedést megtett arra, hogy a határon áthozott állatok, különösen azok, amelyek az országban maradnak, kórmegállapító vizsgálat alá kerüljenek. A beteg állatokat a határon nem engedik át és a gazdák által már megvásárolt lovakat megfigyelés, ú. n. vesztézar alatt tartják.

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége nyomatékosan felhívja a gazdákat, hogy legyenek figyelmesek a takonykór esetleges fellépésére és az előforduló eseteket azonnal jelentsek be az állategészségügyi hatóságoknak, illetőleg a megyei város polgármesterének.

A másik, különösen háborús időkben fellépő fertőző betegség a lovak rühössége.

A betegséget a ruhákak okozzák, amelyek a lovakat közvetlenül érintkezés vagy közvetve kaparók, szerszámok, istállóberendezések útján fertőzik. A rühös lovakat kendőziddal telített gazkamarába állítják, ahol a fejlődő gáz a ruhákat megöli.

Felszabadították a 40 kg-on aluli élősertések forgalmát

A Budapesti Közlöny közölte a közellátásügyi miniszter rendelkezését, mely szerint

a beszállítási köteleesség teljesítésébe való beszámítás nélkül 40 kilogramm aluli élősertést bárki eladhat, vagy vásárolhat és az ilyen sertés szállításához szállítási igazolvány nem szükséges.

A közellátásügyi miniszternek a sertések forgalmát szabaddá tevő rendelkezése csak a 40 kilogramm aluli sertéseknek a beszállítási köteleesség teljesítésébe való beszámítás nélküli forgalmára vonatkozik, azonban nem érinti azt a korábbi rendeletet, melynél fogva a gazdalkönyvvel ellátott gazdálkodók részére vásárlási en-

gedély alapján, valamint köztejesítési célokra, állami akciók céljára és jogosított kereskedők, továbbá az Állatforgalmi Központ részére június 3-ig eladott 20 kilogramm felüli sertés beszámít a gazdálkodó 1943/44. évi beszállítási köteleességének teljesítésébe.

Egyben elrendelte a közellátási miniszter a sertésállomány nyilvántartása céljából, hogy a marhalevelkezelő az ilyen sertéseket eladáskor a marhalevel átírása alkalmával a vételről a vevő lakóhelye szerinti előjáróságot értesíteni, s az értesítés alapján az előjáróság a vételt a vevő gazdálapján, vagy ha a vevő beszállításra nem köteles, személyi közellátási törzslapján feljegyezni köteles.

Új rend a keréksín- és patkóvasjegyek kiosztásánál

A M. Kir. Ipari Anyaghivatal a vasjegyek elosztása terén május 1-től új rendszert léptetett életbe.

Az új rend értelmében

a keréksínvas- és patkóvasjegyeket a jövőben nem az iparfestület, hanem a vaselosztóbizottság kapja kézhez a gazdák között való szétosztás céljából. A gazda a jegyet a munkát végző kovácsiparosnak adja át, aki azt ipari ellenőrzőbéllyel érvényesíti. Az anyaghivatal által megküldött ipari ellenőrzőbéllyeket az iparfestületek osztják szét a kovácsiparosok között. Ezt a jegyet csak az iparos válthatja be a vaskereskedőnél. A szegődményes iparosokat foglalkoztató gazdaságok a keréksínvas- és patkóvasjegyeket továbbra is a mezőgazdasági kamaráktól, de már ipari ellenőrzőbéllyel ellátva kapják meg és a jegyeket közvetlenül

is beválthatják a vaskereskedésekben.

Lehetővé teszi az új rendszer, hogy az anyaghivatal, illetve megbízásából a kamarák a különböző jegyeket a gazdaságok szükségleteinek megfelelően átsejtsék. A keréksínvasjegyet patkóvasjegyre vagy rüdaefeljegyre 1:1 súlyarányban, a keréksínvasjegyet huzaljegyre vagy szegjegyre 1:2 súlyarányban, a huzaljegyvet szegjegyre 1:1 súlyarányban lehet átsejteni. A keréksínvas- és patkóvasjegyeknek huzal vagy szegjegyekre való átsejtését, ha a helyi viszonyok ezt indokolják, a vaselosztóbizottságnak kell a legközelebbi iparkamaránál kérni, a szegődményes kovácsiparosokai foglalkoztató gazdaságok az illetékes mezőgazdasági kamara útján kérhetik a cserét. Szegjegyek és huzaljegyek egymásra való kicserélését, illetve rüdaefeljegyek szeg- és huzaljegyre (vagy viszont) való kicserélését bármely Iparfestület kérheti.

A szekértengelyellátás megjavítása érdekében a vaskereskedők 5 db ipari ellenőrzőbéllyel ellátott keréksínvasjegyre közvetlenül, a jegyek előzetes átsejtése nélkül is kiszolgáltathatnak szekértengelyt, amely esetben a kereskedő még 5 kg. a szekér készítéséhez szükséges rúdvasat is köteles kiadni.

A szeg- és huzalellátással kap-

csolatosan közli az anyaghivatal tájékoztatója, hogy

a jövőben 1 és 5 kg súlyra szóló szegjegyeket adnak ki.

Azok a gazdák tehát, akik valamilyen mezőgazdasági gépet vásárolnak és a gépet szállító gyártól értesítést kaptak arról, hogy a gép ellenében mennyi szürkeöntvényt szolgáltatassanak be, amikor a szürkeöntvényt a vasúton feladják, jelezzék az állomásonkél, hogy mezőgazdasági gép vásárlásával kapcsolatban kell a szürkeöntvényt, illetve annak hulladékát feladni.

Megkönnyítették a mezőgazdasági gépek ellenében beszállítandó szürkeöntvény vasúti szállítását

Ismeretes, hogy azok a gazdák, akik szürkeöntvényt tartalmazó mezőgazdasági gépet, vagy traktort vásárolnak, kötelesek meghatározott mennyiségű szürkeöntvényt, vagy szürkeöntvényhulladékot a kijelölt vaskereskedőkhöz átadni beszállítván. Azonban május hó 31-ig vasúton a darabárú szállításra korlátozás alá esik és így szürkeöntvényt sem lehetett volna darabárúként feladni. Ennek következtében a gazdák sem kaphatták volna meg a részükre kiutalt gépeket; a kesedelem elkerülése végett a földművelésügyi, valamint a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter lehetővé tette a szürkeöntvények vasúton darabárúként való szállítását. Az

erre vonatkozó rendelkezést a vasúti állomások már megkapták.

Azok a gazdák tehát, akik valamilyen mezőgazdasági gépet vásárolnak és a gépet szállító gyártól értesítést kaptak arról, hogy a gép ellenében mennyi szürkeöntvényt szolgáltatassanak be, amikor a szürkeöntvényt a vasúton feladják, jelezzék az állomásonkél, hogy mezőgazdasági gép vásárlásával kapcsolatban kell a szürkeöntvényt, illetve annak hulladékát feladni.

Ez esetben az állomásonkél a darabárúként való elszállítás elvállalja az öntvényt elszállítatja.

ASSZONYOKNAK-LEÁNYOKNAK Idő- és munkamegtakarítás

Háború van s bizony a falusi asszonyok, leányok vállára is súlyos teher nehezedik, rendszeres munkájukon kívül a férfiakét is el kell végezniük. S ezt a többletet nem lehet akárhogyvan elintézni, hiszen óriási a felelősség: nemcsak a család megélhetése, de a háború kiemelt és nemzetségi jövője is nagyrészt attól függ, hogy az államharvardottak hogy állják meg a helyüket.

Mi hát a titka annak, hogy többet tudjunk dolgozni s jobb eredményt érjünk el, anélkül, hogy tartalékeinket kimerítsük? Meg kell tanulnunk az idővel és a munkával való takarékoskodást. Hogy az idő pénzért ér, arra — különösen az üzleti világban — már régen rájötték az emberek, még mindig nehezen akarják azonban elhinni és érvényesíteni ezt az elvet a családban, a mindennapi életben. Minden háziasszonynak meg kell végre tanulnia, hogy az álmegmondott, karkodó munka fő-

sősleges erőparazits és idővesztés; a konyhában való ide-oda-járkálás, minden fölösleges edény, amelyet használunk és aztán el kell mosogatni, minden félbehagyott vagy hirtelen beiktatott munka energiánk poseselősként jelent.

Ne sajnáljunk azért esténként egy felőrt rászánni arra, hogy kidolgozzuk a másnapi munkatervet és a családtagok között kiössuk a szerepeket. De egy-egy munka elkezdése előtt is álljunk meg egy percre, gondoljunk meg, mit akarunk elvégezni, készítsük össze a hozzá szükséges eszközöket és egy csoportosítsuk a tennivalókat, hogy legkevesebb idő- és erőparazissal legjobb eredménnyel tudjunk felmunkálni. Ne felejtsük el, hogy az idővel és munkával való takarékoság ma nem polgári erény, hanem nemzeti kötelesség, amit mindnyajunknak szem előtt kell tartanunk.

Kánya Terézia

Kenő- és hengerolajat kaphatnak a mezőgazdasági gépek tulajdonosai

A kizárólag mezőgazdasági célra (esépléshez, szántáshoz, bércsépléshez és bércsántáshoz) használt kenőolajok (gépolaj, motorolaj, traktorolaj és hengerolajok) beszerzésének megkönnyítése érdekében

a m. kir. Ipari Anyaghivatal engedélyt adott az összes ásványolajfinomító vállalatoknak, ásványolaj lerakatok kezelőinek és az összes ásványolaj - kereskedőknek, hogy külön engedély nélkül kenőolajból esetenként legfeljebb 30 kg-ot kiszolgáltathatnak az olyan fogyasztóknak is, akik ezideig tőlük rendszeresen nem vásároltak, ha a fogyasztók a szóban forgó olajat kizárólag mezőgazdasági célra használják.

A vásárlás alkalmával a vevő az eladónak nyilatkozatot köteles adni, amely szerint a vevő büntetőjogi felelősségének tudatában kijelenti, hogy a megvásárolt mennyiség a vásárlás napján meglévő és szabad rendelkezése alatt álló mennyiséggel

együtt nem haladja meg azt a mennyiséget, amelyre neki az illető hónapban valóban szüksége van. Ezenkívül a vevő a nyilatkozat háttalján (községi előjárósággal, eséplési vagy gazdasági felügyelővel) igazoltni tartozik, hogy eséplőgéppel, traktorral, stb. rendelkezik és eséplési vagy szántási munkát végez.

Ha a vevő nem egy, hanem több géppel (eséplőgép, traktor) rendelkezik és több gépet használ, ennek igazolása után részére esetenként és gépenként a fentírt mennyiség többszöröse is kiszolgáltatható (két gépnél kétszerese, három gépnél háromszorosra stb.)

Kenő- és hengerolajnak olyan fogyasztó részére való kiszolgáltatására, aki a szóbanforgó olajat nem mezőgazdasági célra használja, a 9.700/1940. Ip. M. és a 40.700/1944. Ip. M. sz. rendeletekben foglalt korlátozások a mérvadók.

Ezen rendelkezés érvénye 1944. évi május hó 15-től ugyanezen év szeptember hó 30-ig terjed.

A repülést népszerűsítő plakátot adott ki az IHNOV

Művészi kivitelű, szép és szembeéltő falragaszok jelentek meg Budapest és a vidéki városok utcáin. A kék égen kecses vitorlázó repülőgép száll a magasba, alatta pedig motoros gép fűrj magát előre a levegőben. A plakát felírása: *A sportrepülés — honvédelem!*

A sport mindig honvédelem! — jelszavát az Ifjúsági Honvédelmi Nevelésnek és a Testnevelésnek Országos Vezetője művészi plakátsorozattal népszerűsíti. A különböző sportágak között most került sor a repülésre is és ezek a legújabb színes falragaszok országsszerte nagy tetszést arattak. (LKH)

leggondosabb kutatás ellenére is mindig maradván egy-két gyújtólap, amely azután lángrobban. Ebben az esetben az örök a náluk lévő szikrapapával, villával pillanatok alatt megakadályozhatják a veszedelem tovatérjedését.

Természetes, hogy a határban nem állhat elég víz a tüzoltó-készültség rendelkezésére. Ez azonban nem baj, mert elég, ha annyi víz van, amennyiben a szikrapapákat megmárthatják az oltásra beszervezett emberek.

Magát az oltást földdel végeztetik a legsikeresebben.

Fontos, hogy amennyiben valamelyik táblában tűz keletkezett, a tűz fészket a tábla többi részétől elhatároljuk.

A tüzoltó-készültség kaszával felszerelt tagjai 5-5 rend széleségben kaszálják körül az égő részt, asszonyok, leventék, gyerekek azonnal szedjék össze és vigyék el a learatott gabonát, majd nyomban fel kell szántani a learatott területet. Persze eközben

nagyon kell vigyázni, mert a jószág könnyen megijed a tüzolt. Elzárt a lapáttal, vasvillával, tűzcsapóval felszerelt emberek verjék le az égő gabonát. A füst ellen az arca borított nedves zsebkendővel, vászondarabbal védekezünk. Ha szél van,

oltás közben állandóan figyelni kell a rőptüzekre

és ha látjuk, hogy valahová szikrak, égő szalmaszálak hullottak, nedves szikrapapával kell megakadályozni, hogy a tűz elharpodzzék.

A gyújtólapackban lévő anyagot, valamint a gyújtólapokat nem elég csak pillanatnyilag eloltani, illetve földdel betakarni, mert ha bármikor, véletlenül a föld felszínre kerül az anyag, magától újra lángrobban.

Az összegyűjtött gyújtólapokat, a feltalált gyújtólapack szétfolyt anyagát tehát lapáttal összekaparva jó mélyen el kell ásni.

VÉDJÜK A TERMÉST!

Gyakorlati tanácsok a falvak légítámadások elleni védekezésére

A VASÁRNAP legutóbbi számaiban ismételtén foglalkoztunk az utóbbi időben egyre gyakoribbá váló ellenséges légítámadások okozta károk elleni védekezés módjainak ismertetésével. Az általános védekezési és elővigyázati irányelvek és a falu belsővédelmének védelme után ma a legfontosabb feladatok egyikével, a termés, a mindennapi kenyér védelmének problémájával foglalkozunk.

Most, amikor a harcok feledöntő csapást igyekeznek egymásra mérni, szinte bizonyosnak

látjuk, hogy az ellenség minden törekvése az lesz, hogy a magyar föld termését elpusztítsa és ezért számolni kell azzal a veszedelemmel, hogy az idén beláthatatlan méreteket fog ölteni a szántóföldek ellen gyújtólapok, palackok ledobásával elkövegett támadás.

A földművelő társadalomnak fel kell tehát készülnie, hogy ezzel a veszedelemmel — amellyel kellő elővigyázat és állandó készenlét esetében aránylag könnyen leküzdhető — sikerrel szálljon szembe.

Meg kell szervezni az állandó tűzfigyelő szolgálatot

Amint tudjuk, a kormány már 1941-ben, amikor először kísértett a termés elleni légítámadás veszélye, rendeletet adott ki, amelyben kötelezővé tette a vidéki városokban és községekben az úgynevezett tűzfigyelő szolgálat megszervezését. A tűzfigyelő szolgálat feladata az, hogy idejében megállapítsa, dobta-e le a határban gyújtóeszközöket, — gyújtólapot, palackot, bombát, — és gondoskodik arról, hogy az ugyancsak készenlétben álló tüzoltó-készültség tudomást szerezzen a veszedelemről és idejében történő beavatkozással csírájában fojtsa el a tüzet.

A dolog természetéből folyik, hogy a mai időben nem elég, ha a foronyból figyelik a határt, elsősorban azért nem, mert a toronyból általában csak a belterület lehet teljesen figyelemmel tartani, másfelől azért, mert már a veszett fejse nyelét sem lehet megmenteni akkor, ha a bajról csak akkor veszünk tudomást, amikor valahol, esetleg több kilométeres távolságban már füst tör a magasba. Gondoljunk arra, hogy a párezer méteres magasságban elhúzó gépekhez, — amelyek motorizációját csak alig lehet hallani, látni pedig egyáltalán nem lehet, hogy a határ melyik része fölött szálltak el a gépek, — sokezer gyújtólapot dobálhatnak szűjleg percek alatt, amelyek a kora délelőtti órákban, a harmat felszáradása után, lángrobbannak és

egyszerre nagyobb területen okoznak tüzet. Ha azonban a gazdák, — lehetőleg dülönként — megszerzik a figyelőszolgálatot és hajnalban meggyőződnek róla, dobáltak-e le a gyújtóeszközöket az ő vidékükön, idejében ártalmatlanná tehetjük a gyújtóeszközöket.

Kellő óvatossággal össze kell szedni a gyújtólapokat, — (vizes vídörbe kell gyűjteni ezeket, a kéz melegtől is lángrobbanó veszedelmes lapocskákat), — úgy, hogy tűz keletkezésére már nem is kerül sor.

Nagyon fontos, hogy a gazdák az idén különös gonddal hajtsák végre a tűzvédelmi rendelkezéseket.

A szérűskerteket a község legészelső házától legalább 100 méternyire szabad teleíteni, még pedig a falunak arra a szélére, amelyik felé rendszeresen fújni szokott a szél. Semmiesetre se telepítsük mondjuk a falu keleti szélére akkor, ha az illető vidéken rendszeresen keleti szél szokott fújni. Az egyes kuzlak 20 méternél hosszabbak, 10 méternél szélesebbek és 8 méternél magasabbak ne legyenek; közöttük széles utat kell hagyni. A szérűskert vizellátásáról gondoskodni kell és tüzoltó felszereléseket is kell elhelyezni.

Ha a megfigyelt területről a gyújtólapokat már összeszedtük, mindig kell figyelő őrsöket hagyni a szóbanforgó területen, mert a

A VILÁGHÁBORÚ ESEMÉNYEI

A keleti határon — valószínűleg úgynevezett — „viharelléti esend” van; az olasz arcvonalon viszont heves csaták folynak, amelyek fokozatosan felörlék az angol-szások bevetett óriási erőit.

Az invázió terén nem történt semmi: bár az egyre nagyobb méreteket öltő, éjjel-nappali légítámadások arra engednek következtetni, hogy közeleg az invázió időpontja. Pünkösöd előtt és alatt az angol-szások soha nem tapasztalt erővel támadták a megszállt Franciaországot és német városok lakónegyedét. Ezen a héten is

ismételten előfordult, hogy amerikai pilóták gépfejverekkel támadták a városok utcaiban járó-kelőkre, a faldeken dolgozó emberekre.

Erről a katonainak nem nevezhető haremódorról cikket írt Göbbels miniszter, aki rámutatott arra, hogy

az asszonyok és gyermekek ellen hadat viselő amerikai pilótákat, mikor lefőt gépeikből kiugorva földet érnek, csak nehezen lehet a nép jogos dühének kitérésétől megvédeni. Göbbels megállapítja, hogy ha az angol-szások folytatják az ártatlan asszonyok, gyermekek megszállását, nem fogják a német véderő és rendőrség tagjait igénybevenni a gyermekgyilkosok megvédésére...

Érdekes eseménye az elmúlt hétenek, hogy az angol-amerikai-szovjet viszony tovább bonyolódik; így most Londonban van egy Lengyelországot képviselő polgári és egy szovjet emigráns kormány; Szerbiát királya, egy tábornoka és a bolsevista Tito képviselik...

Az utóbbi hét csaknem minden napján az ország fölött ellenséges gépek repültek át. Bombázásról nem érkeztek jelentések.

H I R E K

Nógrád vármegye bizalmat szavazott a kormánynak. Nógrád vármegye törvényhatósági bizottsága május 25-én tartott közgyűlésen foglalkozott a Sztójay Döme miniszterelnök és vitéz Jarróss Andor belügyminiszter kinevezéséről szóló leirattal és egyhangú lelkesedéssel bizalmat szavazott az új kormánynak, amelyben a keresztény fajvédő, nemzeti ügy politikájának nemcsak hirdetőjét, hanem letéteményesét is látja.

Antibolsevista kiállítás Debrecenben. Az ország több nagy vidéki városában megtegett útja és maradóhatású sikere után Debrecenben nyílt meg gazdag anyagával az Antibolsevista Kiállítás. A vármegyeház dísztermében rendezett kiállítás ünnepélyes megnyitása a város hivatali és társadalmi vezetőinek, valamint nagyszámú érdeklődő közönség, főként a helyi munkásság képviselőinek jelenlétében folyt le.

Megvonják a zsidók dohánytermelési engedélyét. A hivatalos lap közölte a pénzügyminiszter rendeletét a zsidók hasznalhajtó hatóságai jogosítványainak megszüntetésé tárgyában kiadott ezévi kormányrendeletének a dohánytermelési engedélyekre vonatkozó végrehajtásáról.

Német vaskeresztes kaptak a hadiszlógalatot teljesítő magyar kereskedelmi tengerészek. Amint hős honvédeink a Kárpátok előterében vívják kemény harcukat és szereznek dicsőséget a magyar nének, úgy állnak helyt rendíthetetlen bátorsággal és kitartással a hadiszlógalatra beosztott magyar kereskedelmi tengerészek is. Ennek a helytállásnak bizonyítéka, hogy a Krim, illetőleg Szebasztopol kiürítésében az utolsó pillanattig éjjel-nappal hadiszlógalatot teljesítő magyar kereskedelmi hajók személyzetéből a kiürített befejezések a parancsnokló tábornagy a Führer utasítására az egyik hajó parancsnokának egyszerre az I. és II. osztályú Vaskereszttel tüntette ki s ugyanakkor tizenegy tiszt, illetve tisztjelölt mellé Vaskeresztet. A kiváló teljesítményű nyugtót tengerjáró hajók személyzetéből ezenkívül még sok tisztet és legénységi állományú tengerészt terjesztettek fel német kitüntetésre.

Súlyos találat érte a berlini dómot. Az amerikai bombavető repülőek Berlin ellen intézett legutóbbi támadásánál súlyos találat érte a berlini dómot is. A 38 méter átmérőjű középső kupola, amely rezből volt, kigyulladt és alaktalan tömegéggé változott. A gvnyörű dóm belsejében is súlyos károk keletkeztek.

„GESAROL“ a legbiztosabb hatású porozó- és permetezőszer, szívó és rágó kártevők ellen. Emberre és háziállatra ártalmatlan. Gyártja: J. R. Geigy A. G., Basel. Egyedárusító: **MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE** **NÖVÉNYVÉDELMI OSZTÁLYA** Budapest, VI., Eötvös-u. 25/a

Mélyebb és sűrűbb vetéssel, többszöri töltögetéssel fokozható a burgonya terméshozama

Kulin István, a Tiszajobbbparti Mezőgazdasági Kamara igazgatója több fontos gazdasági növényvel és termőtalajjal, valamint természeti eljárással végzett kísérletei után legutóbb a **burgonyatermesztés terén végzett jelentős és hasznos kísérleteket.** Kísérleteinek eredményeiről most számolt be és hangoztatja, annál is inkább szükségét látta ennek, mert kétségtelen, hogy

a burgonyának, mint nélkülözhetetlen és csaknem legértékesebb emberi élelmiszernek jelentősége vetekszik a búzáéval.

A burgonya kötött agyagot és szikét kivéve, csaknem mindenütt jól megterem még az eddigi és túlnyomórészt okserüetlen termesztési eljárás mellett is.

A kamarai igazgatónak fizévi gyakorlati gazdai működése és közel húszévtizedes érdekképviseleti tevékenysége alatt éppen először állott módjában megállapítani azokat a hibákat, amelyek a burgonyatermesztés terén tapasztalhatók. E súlyosabb hibák közül első helyen áll, hogy **összel sokan nem szántanak a burgonya alá, pedig ez legtöbbször mintegy ötven százalékkal lecsökkenti a burgonyatermés hozamát.** Azok pedig, akik szántanak ősszel burgonya alá, sok esetben **nem tárnák fel elég mélyen a földet vagy pedig sokkal kevesebbet vetnek, holdanként, vagy pedig sokkal nagyobb tenyésztőterületet hagynak meg a burgonya részére, mint amennyire a gyakorlati tapasztalatok szerint az megengedhető volna.** Ezenkívül több helyen látható, hogy a burgonyát a gazdák **túlcsúszónan sekélyen ültetik,** emiatt a burgonya a kelletlenül hosszabb időn át eszirázatlanul hever a földben. Pedig kétségtelen, hogy az általában szárazabb éghajlatú viszonyaink közepette, de még a megfelelően csapadékos viszonyok között sem kívánatos a burgonya sekély ültetése. De legnagyobb és általánosságban tapasztalható hibának számít, hogy **kevés kapálásban részesítik a burgonyát és csak egyszer töltik fel.**

Kulin Istvánnak tapasztalatai közreboacsátásával az a célja, hogy

a burgonya sekély ültetésének kiküszöbölésével, a megfelelő sor- és növénytavolság betartásával s ilymódon a kellő mennyiségű vetőgumó felhasználásával, továbbá a többszöri töltögetés elterjesztésével megszüntetni törekedjék a legsúlyosabb hibákat s ez egyszerű és mindenki által könnyen végrehajtható eljárás jelentőségének kidomborításával megmutassa az utat a csekély költség, vagy csekély munkaáldozat ellenében a burgonya termésátlagának jelentős felemelésére.

Az igazgató annak megállapítása szempontjából és közismertté tétele céljából, milyen lehetőség mutatkozik csupán a burgonyatermesztés átlagának emelése és minőségének javítása tekintetében, az elmúlt év tavaszán 63 gazdaságban állított be összehasonlító kísérletet.

E termesztési eljárás során teljesen azonos fekvésű, azonos összetételű és termő- és trágyaerővel, egyidőben megmunkált földbe, egymásközt csupán keskeny vetetlen sáv kihagyásával, egyik parcellára a burgonyát az eddigi szokásnak megfelelő mélységben és mennyiségben ültetett el és az eddigi szokásnak megfelelő ápolásban részesítette. A közvetlen szomszédos parcellán összehasonlítás céljából viszont a legjobb tapasztalat szerint szükséges sűrűségben, tehát megfelelő sor- és növénytavolságban az eddiginél általában mélyebben ültetett el a burgonyát. Ilymódon természetesen több gumó került elültetésre E parcellán **kikelt burgonya több-**

szöri kapálásban részesült, helyesebben: az eddigi egyseri töltögetéssel szemben kétszeri, idejében, megfelelően végrehajtott töltögetést kapott.

A kamarai igazgató természetreménytáblázaton mutatja ki azt a különbséget, amely a két termesztési eljárás eredményében mutatkozott. E kimutatás szerint a kísérletekbe állított területeken holdanként 4. 8. 15. 24. 32. 35. 40. sőt 45 métermázsás többlet is mutatkozott az igazgató által követett ültetési és megművelési eljárás eredményeként.

Ebből látszik tehát, hogy okserü és minden téren megfelelő gazdálkodás esetén mennyivel növelhető ugyanakkora területen a közlelemzés szempontjából annyira fontos burgonya terméshozama.

A kísérleti burgonyatermesztési akcióban résztvevő 63 gazda beszámolt tapasztalatairól úgy a kamarának, mint pedig a gazdatiszáraknak. Így **Horváth János szécsényi legeltetési lársulattal jegyző a következőket írta:**

A burgonya fejlődése során megállapítottam, hogy a mélyebb ültetésű egész őszi üde zöld volt és feltűnően elvált. Egyéb észrevétel a kísérlettel kapcsolatban az, hogy a többször kapalt azért is sikerült jobban, hogy a gumók az előírás szerint mélyebben lettek ültetve. Ehhez a burgonya több nedvességet kapott és nagyobb volt a tenyésztőterület. Kevesebb volt ott kitéve az időjárás viszontagságainak. A szár később száradt el. A gumók simábbak és fényesebbek voltak.

A burgonyavetési kísérletemről tájékoztattam a faluszövetségi gyűlésen minden gazdatiszármat. A kísérletet többen is megtekintették.

Egyizben Tóth Ferenc szécsényi járási gazdasági felügyelő ur jelenlétében, Velencei Pál gazd, előljáró, Horváth Ferenc, Ocsyai János, Oláh Pál, burai Horváth István, Velencei Ferenc meg. biz. tagok is megismerlétek jelenlétemben. Csak helyeselni tudták, mert száraz, homokos földben óriási különbség volt a kettő közt. A mélyebb ültetésű többször kapalt színe barna színű, mintha nedvességben állana. A sekélyebb ültetésű bizony hervadtabb száru és sovány volt. A kizsédésnél jelen volt Kassai Sándor és Horváth Béla, akik csodálkoztak a természetkülönbözében. Így nagyon hasznos volt a Kamara útmutatása a kétszeri töltögetés, megfelelő sűrű vetés és a mélyebb ültetés tekintetében.

Lakótelepalapítványt létesített egy földműves-házaspár. Sztits Ignác és neje, dévaványai lakosok, gyermektelen földművesek, a Dévaványa községtől mintegy 3 km-re fekvő birtokuk felérését: 80 magyar holdat ajánlották fel az Országos Nép- és Csatlóvédelmi Alap részére, hogy abból sokgyermekes családok részére 150 család házból álló lakótelep létesüljön. Vitéz Jaross Andor belügyminiszter a kiváló hazafias és szocialis gondolkodásra valló felajánlást elfogadta s Sztits Ignácnak és feleségének az új szocialis Magyarország felépítésében példamutató cselekedetért meleg köszönetet fejezte ki.

Az egyetemi és főiskolai fiúhallgatók honvédelmi munkára való igénybevétele. A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki az egyetemi és főiskolai fiúhallgatók honvédelmi munkára való igénybevételeéről.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. L. Polgárdi. Panaszos levelet illetékes helyre továbbítottuk. Üdvözl.

RÁDIÓ

Hétfőn, június 5-én.

12.10: Hangszerek. 14: Budapesti Szalonzenekar. 14.45: Zene. 15.50: Előadás. 17: Közéleti műsorok. 17.15: Zengő szavak. 18: Magyar nóták. 18.30: Előadás. 19: Zene. 20: Előadás. 20.15: Dohnányi: Esz-dur. 22.20: Magyar nóták. 23: Zene.

Kedden, június 6-án.

12.10: Rádiózenekar. 14: Cigányzene. 14.45: Nyitány. 15: Az állami sorsjáték húzásának közvetítése. 15.50: Gyermekek. 16.20: Ének-kari művek. 17.35: Magyar népdalok. 18: A Rádió hangversenydobogója. 19: Katonazenekar. 19.25: A zsidókérdés Magyarországon. 19.40: Énekszámok. 20.15: Öregesontok vigassága. (Rádiójáték). 20.45: Magyar zeneszerzők. 21.15: Dolgozó magyarok. 21.25: Operagyöngyök. 22.20: Muzsika.

Szerdán, június 7-én.

12.10: Szalonzene. 12.50: Zongora-hangverseny. 14: Rádiózenekar. 14.30: Fivőszek. 15.15: Előadás. 15.35: Szalonfőcs. 16.15: Zene. 17: Előadás. 17.20: Magyar zeneszerzők. 17.50: Honvédek műsora. 19: Cigányzene. 19.30: Előadás. 19.45: Könnvü zene. — Könnvü percek. 21.10: Előadás. 21.20: Hangszerek. 22.20: Nagy mesterek.

Csütörtökön, június 8-án.

12.20: Zenekar. 13: Előadás. 14: Művészetek. 15: A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadás-sorozata. 16: Páros felegetők. 16.35: Naplemente előtt. Színmű négy felvonásban. 19: Magyarok a vártán. 19.10: Zenekar. 20.25: Előadás. 20.40: Dal vers. muzsika. 21.40: Lovasversenyeredmények. 22.20: Cigányzene. 23: Rádiózenekar.

Pénteken, június 9-én.

12: Zenekar. 13.30: Honvédeink üzenek. 14.50: Könnvü zene. 15.50: Száz nap mulva hadnagyok leszünk. 16.10: Zenekar. 17: A mi dalaink. 17.50: Munkásfaló. 18.20: „Turandot”. Dalnő. 20.40: Zene. 21.10: A zsidókérdés Magyarországon. 21.25: Zene. 22.20: Magyar nóták. 22.50: Szórakoztató muzsika.

Szombaton, június 10-én.

12.10: Rendőrzene. 13.30: Honvédeink üzenek. 14: Szalonzenekar. 14.45: Mindenből mindenkinek. 16.15: Halk melódiák. 17: Hangképek innen-onnan. 17.30: Lengő lobogók alatt. 18.15: Cigányzenekar. 19.35: Operettbemutató. 22.20: Ki mit szeret.

Vasárnap, június 11-én.

9: Ünneplés. 10: Rk. istentisztelet. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.20: Zenekar. 13: Előadás. 14: Művészetek. 14.55: Anyák öt perce. 15: A Földművelésügyi Minisztérium előadás-sorozata. 15.45: Ének. 16.30: Humoros versek tréfás dalok. 17: Kotonazene. 18: Magyar zeneszerzők. 18.30: Muráti Lili és Bilicsi Tivadar. 18.40: Zene. 19: Hangképek a vasárnap sportjóról. 19.25: Cigányzene. 20.45: Könnvü zene. 21.10: Hangképek a vasárnap sportjóról. 21.30: Zene.

BUDAPEST I.: Június 8-án, csütörtökön, 15 órakor: Farkass Elemér: „KIKNEK VALÓ A KÖZÉPFOKU GAZDASÁGI TANINTEZET.” — Június 11-én, vasárnap, 15 órakor: I. Berzsenyi Jánosits László dr.: „HÁNYSZOR KAPALJUK A KUKORICÁT.” — 2. „KESZÜLJÜNK AZ ARATÁSRA.”

BUDAPEST II.: Június 6-án, kedden, 17.30 órakor: „MEZŐGAZDASÁGI FELŐR.” — Június 10-én, szombaton, 17.30 órakor: „MEZŐGAZDASÁGI FELŐR.”

KIADÓTELAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMŰVES SZÖVETSEG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL SZERKESZTŐ: BARTOSS KAROLY Alapítvány Nymdás és Grafikai Intézet Rt., Bpesti Ágostonos utca. Nyomdai vezető: Kucz István

A kézierővel kenderből készített gazdasági kötelek legmagasabb eladási ára

A május 20-án kihirdetett 19.09. számú közéletiügyi miniszteri rendelet kimondja, hogy május 21-től kezdve a gerebenezett kenderből kézierővel készített gazdasági kötelek legmagasabb eladási ára az előállító által közvetlenül a fogyasztók részére történő eladás esetén az előállításához felhasznált nyersanyag (gerebenezett kender, szakállkender) beszerzési árának, továbbá az alább megállapított százalékos kulcsal számított előállítási költségnek és haszonnak együttes összege. Beszerzési árként legfeljebb a közéletiügyi miniszter által a nemessített kenderrost-anyagokra megállapított legmagasabb eladási árát lehet számitásba venni, hozzáadva a fuvarköltséget. Ezenkívül közvetlenül a fogyasztók részére történő eladás esetén az előállító iparos a nyersanyag-beszerzési árhoz munkabé, üzemi és általános költség, valamint tisztaháson címén együttesen a nyersanyag-beszerzési árak legfeljebb következő százalékat adhatja hozzá: sima 16 60 mm-es köteleknél 50%-ot, 16 fonalas hámistráng, kötőfékszar, marhakötél, borjúkötél, rudalokötél és egyéb gazdasági köteleknél 60%-at, 28 fonalas hámistráng, kötőfék, kötőfékszárral együtt, kötőfék fej, szántógéplő és 8-15 mm-es simakötélnél 70%-at, végül ruhaszárítókötél, haláskötél, sikált és fűrészsínre, laposan fonnott fűzőtt és debreceni kötőfékfejnél, nyálaknál és 4-7 mm-es kenderzsinóroknál 120%-ot. Az ilymódon kiszámított legmagasabb eladási árakat készpénzfizetés mellett az előállító telepén, forgalmi-adó-váltás, valamint mezőgazdasági és kivételi hozzájárulás nélkül kell érteni. Viszonteladók kereskedőnek történő eladás esetén az előállító iparos a kézierővel készített gazdasági kötelek legmagasabb fogyasztói árából viszonteladói engedmény címén 8%-ot tartozik elengedni. A viszonteladók kereskedők pedig, ha közvetlenül a fogyasztók részére szállítanak árut a viszonteladói árhoz legfeljebb 10% bruttó hasznót számithatnak.

Zsákok forgalmának korlátozása

A 19.800.1944. I. M. sz. rendelet értelmében (Budapesti Közlöny, 93.1944. szám)

a zsákba csomagolt gabona, vagy más zsemle termény, örlemény, vagy hantórt áru vevője köteles az áru átvételkor a csomagolásra felhasznált zsákok azonos nagyságú és anyagú csereszakát adni, vagy a zsákok kiürítése után azt legkésőbb az átvételtől számított 10 hét alatt az eladónak visszaszolgáltatni. Ha a vevő az áru átvételkor nem ad csereszakát,

zsákonként 15. — (kender, juta, len, pamut), illetve 9. — P (textil) kötbért köteles adni.

A kötbért, ha a vevő a csereszakát 10 héten belül az eladó címére postán, vagy vasúton el nem küldte az eladó a kötbért jogosult megtartani.